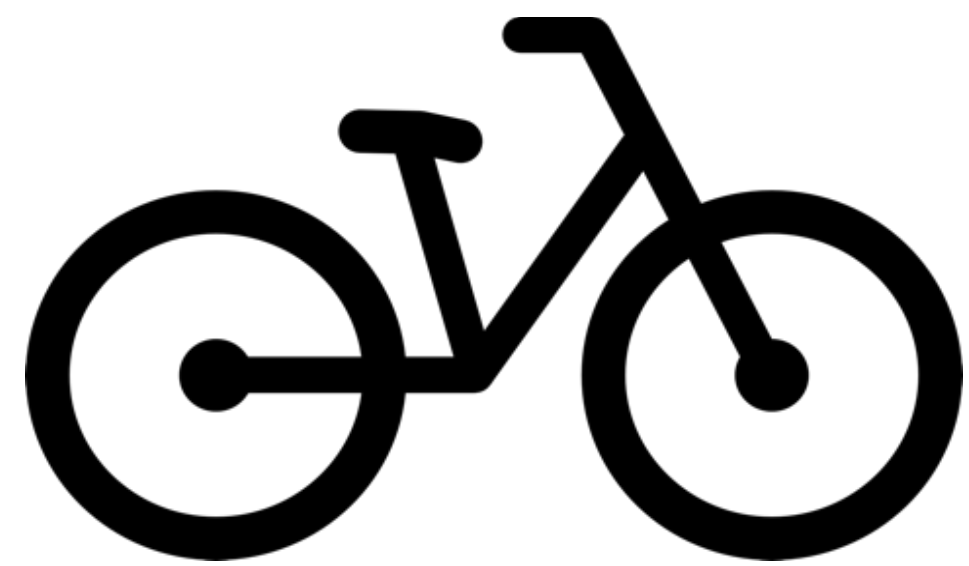

Tvetydiga budskap – bildsymboler och meme

1.

2.

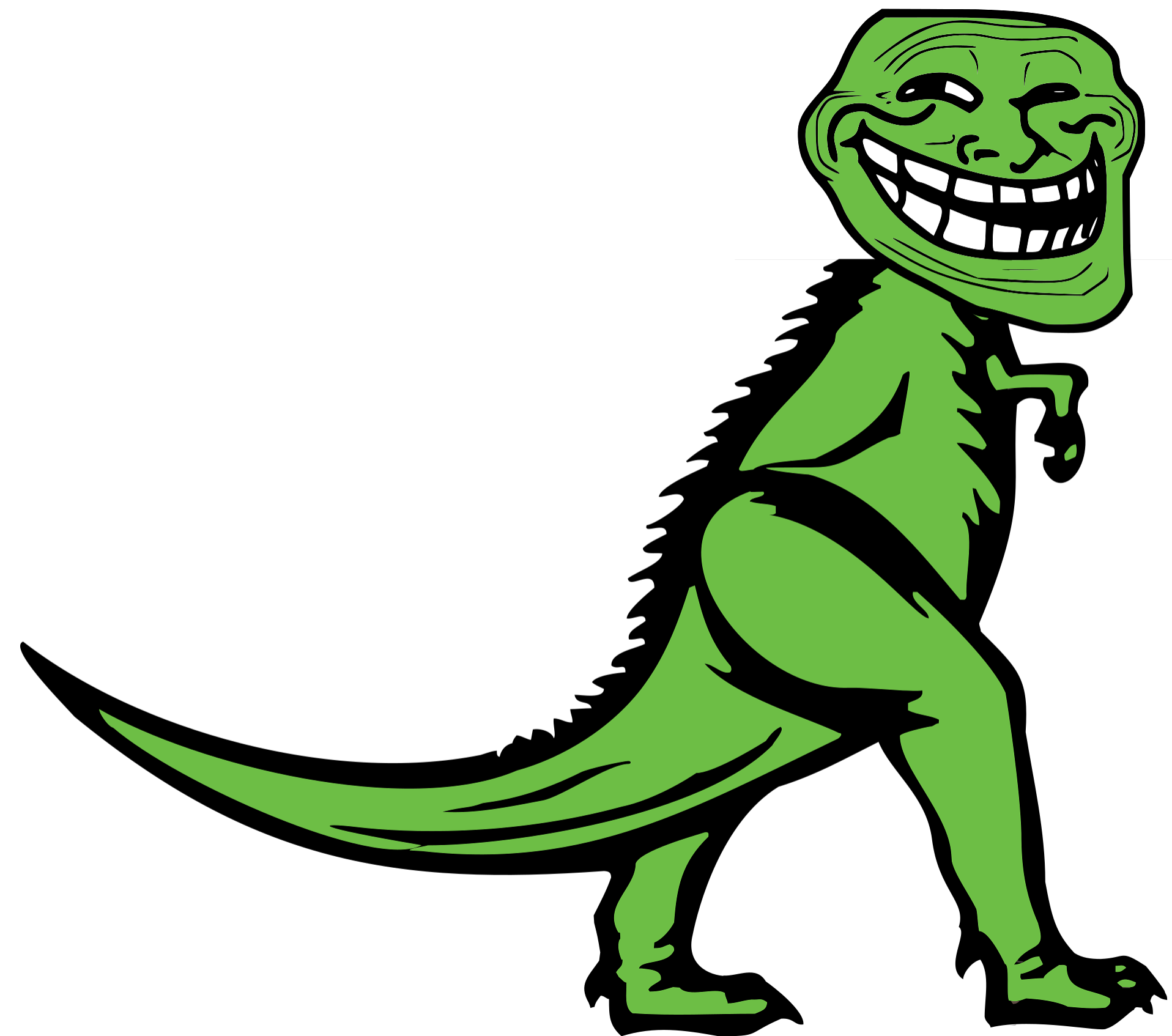
3.

Bilden har blivit en symbol och laddats med betydelsen att ”trolla” någon genom att:

1. Bilden har fått stor spridning via internet.
2. Olika personer använder bilden på ett liknande och upprepat sätt; i sammanhang där de vill provocera, lura eller driva med andra.

Bildsymbolen är också ett meme då personer sprider och bidrar med egna versioner och remixar av Trollface.

Meme: en bild, ett videoklipp, eller en låt som sprids och omformas inom en gemenskap över tid.

Bildkälla: Pau Barrena/AFP/TT.

Bildkälla: Alex Pena/ANADOLU/TT.

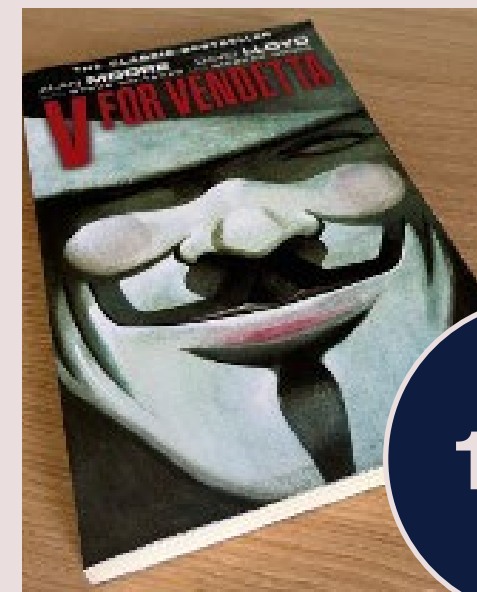

Bildkälla: Javad parsia/NTB/TT.

Bildkälla: Angelos Tzortzinis/AFP/TT.

Ett meme tar form

Serien **V för Vendetta** ges ut.

1982

2005

Filmen **V för Vendetta** ges ut.

Hackerkollektivet Anonymous gör olika aktioner på internet.

2008

Människor börjar använda masken i protestaktioner.

Bilden får sin symboliska betydelse genom all upprepad användning.

När en bild har blivit välkänd kan mer lösa referenser bli en del av memet.

Bilden har blivit ett meme och laddats med betydelsen gemensamt motstånd och civil olydnad genom att:

1. Illustrationens förlaga är den historiska personen, Guy Fawkes, som konspirerade mot kungen av England.
2. Originalbilden är hämtad ur ett seriealbum där handlingen skildrar ställningstagande och kamp mot överheten. Huvudkaraktären bär bilden som en mask.
3. Bilden har fått stor spridning på internet, särskilt genom gruppen Anonymous, som använt den i sina aktivistiska aktioner.
4. Bildens olika avsändare använder bilden på ett upprepat och liknande sätt. Olika varianter och skepnader av bilden florerar – men hela tiden med betydelsen motstånd och civil olydnad.

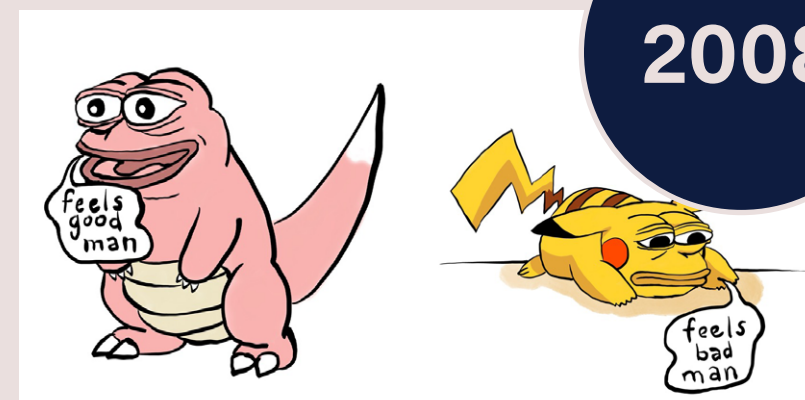

Ett meme tar form

Seriestrippen med Pepe skapas av Matt Furie och postas på 4chan.

Användarna på 4chan börjar göra Pepe memes.

2005

2013

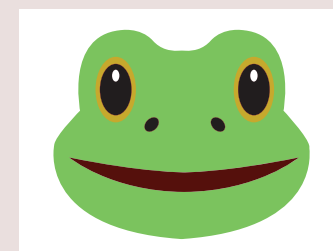
Tumblr, Instagram och Facebook-konton startas i Pepes namn.

Kändisar som Nicki Minaj och Katy Perry delar Pepe memes och bilderna får stor exponering.

2015

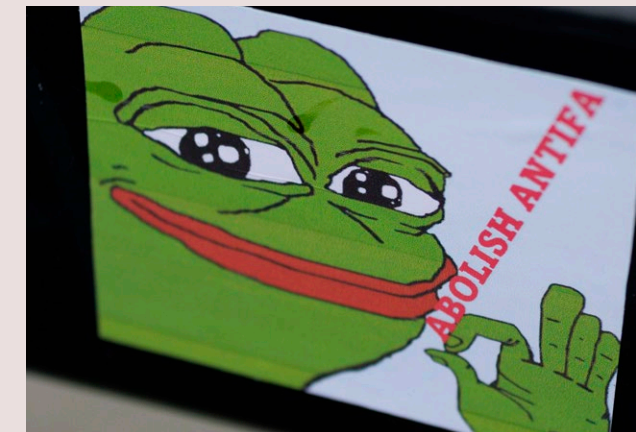

Högerextremister på 4chan försöker göra Skurt till "Sveriges Pepe".

Visuellt liknande bilder som t.ex. grod-emojin börjar kopplas ihop med Pepe. Klädkedjan Zara får dra tillbaka en kjol från försäljning med en groda på.

Den högerextrema rörelsen Alt-right använder bilder på Pepe som en av rörelsens främsta symboler.

2016

2016, klassas Pepe som hatsymbol av ADL, Anti-defamation league.

Pepe användes flitigt av Trump-anhängare under den amerikanska valrörelsen 2016.

Rysslands ambassad i Storbritannien delar Pepe memes.

2017

Matt Furie "tar livet av Pepe" i ett försök att stoppa rasistiska memes, hashtagen #savepepe skapas.

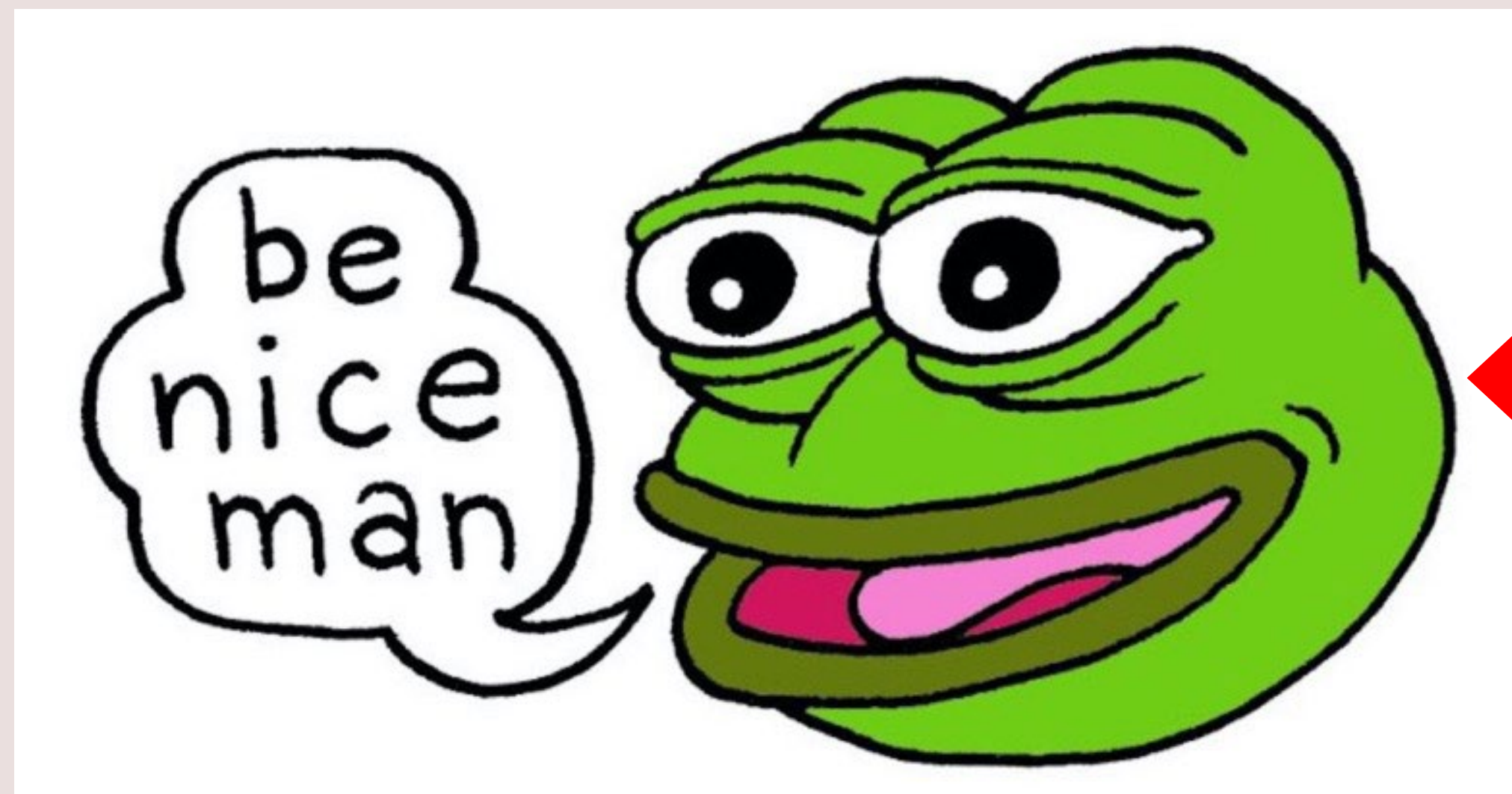
Bilden Pepe the Frog blev ett meme och laddades med rasistisk ideologi genom att:

1. Bilden fick stor spridning på nätet.
2. Bildens olika avsändare använde bildsymbolen på ett likartat och repetitivt sätt – i samband med att de vill uttrycka olika känslor på ett skämtsamt sätt.
3. Olika avsändare remixar bilden och den dyker upp i olika varianter och skepnader.
4. Alt-rightrörelsen remixar Pepe för att sprida rasistiska och sexistiska budskap. Den nya betydelsen blir den allmängiltiga och förskjuter bildens ursprungliga betydelse – en seriefigur av tecknaren Matt Furie.

En bild/memes betydelse är aldrig statisk – Ett symbolkrig har uppstått

Pepe the Frogs betydelse:
Fredlig och kärleksfull

Upphovsperson: Matt Furie

Pepe the Frogs betydelse:
Hatsymbol

Bildkälla: Alex Milan Tracy/TT.

Den extrema Alt-rightrörelsen

Hong Kong, 2019

Bildkälla: Mark Schiefelbein/AP/TT.

Bildkälla: Yan Zhao/AFP/TT.

Bildkälla: Mohd Raslan/AFP/TT.

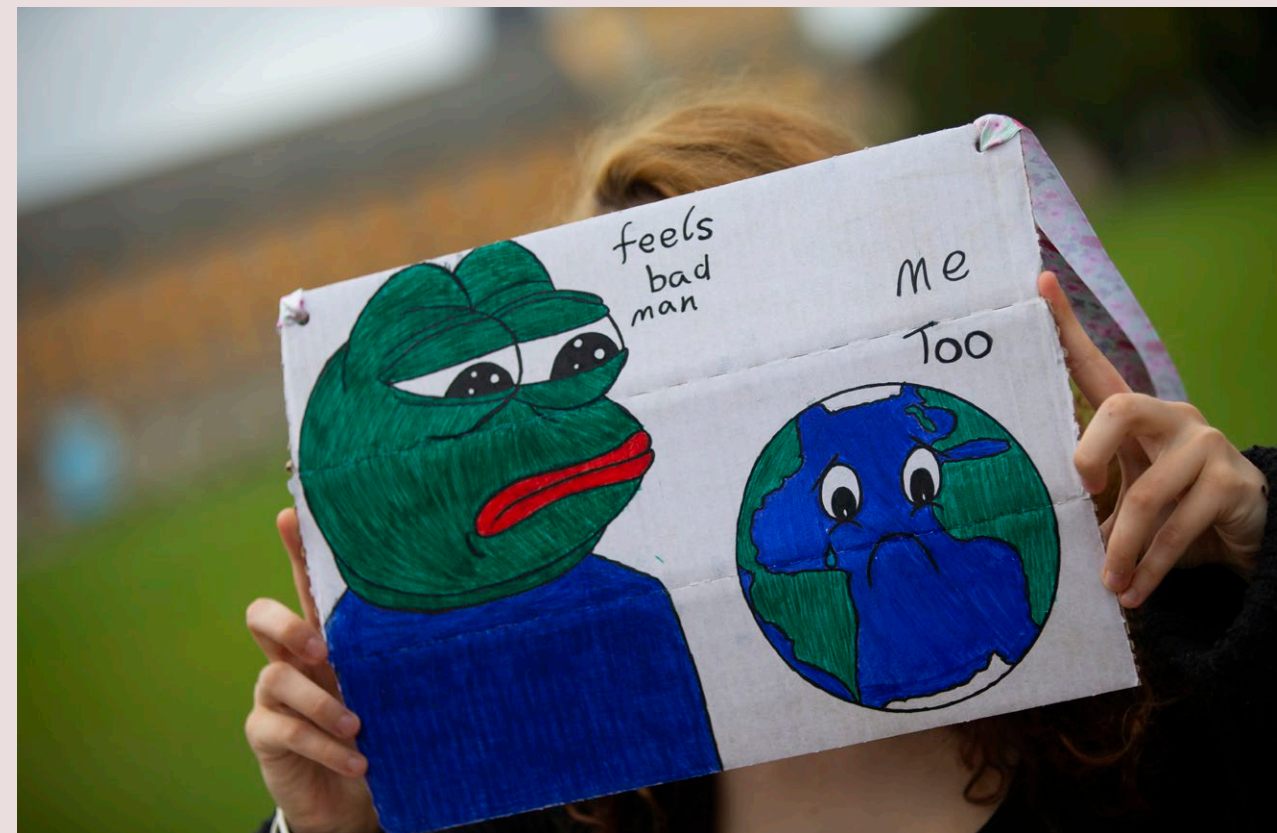

Bildkälla: Kin Cheung/AP/TT.

Bildkälla: Ted S. Warren/AP/TT.

Covid-protest 2020

Bildkälla: Thomas Banneyer/DPA/TT.

Fridays for future 2021

Bildkälla: Jon Cherry/AFP/TT.

Bitcoin-konvent 2024

Sammanfattning

1. En bild kan bestå av flera lager av betydelse.
2. För att förstå en bildsymbol krävs förförståelse.
3. När en bildsymbol omformas i olika remixar över tid kallas den ett meme.
4. Memes betydelse är aldrig statisk. Den ursprungliga upphovspersonen äger inte ett “facit” till sin bilds betydelse.
5. Memes betydelse kan användas för att sprida en politisk åsikt.
6. Memes kan föra samman människor (men också splittra).

Praktiska övningar

1. Skapa ett meme i klassen (pdf)
2. Analys: Vad vill detta meme mig? (pdf)

Praktisk uppgift – skapa meme i klassen

Till dig som är lärare

Genom att använda klassen som kollektiv blir det tydligt hur meme växer fram i en gemenskap med gemensamma referenser och överenskomelser. Ett meme är i grunden en idé som tar formen av en bild med text (eller en GIF, ett videoklipp, ett ljudspår med mera). Genom att klassen själva kommer på en absurd idé och uttrycker den genom bildskapande blir både idén och distributionen av idén tydlig. Det är viktigt att ta hänsyn till upphovsrättsliga aspekter när ni arbetar med materialet.

Syfte

Syftet med uppgiften är att ge eleverna en djupare förståelse för hur meme fungerar och hur de används som en form av kommunikation. Detta utvecklar deras kritiska tänkande och hjälper dem att se hur memes kan bära på normer och värderingar som kan användas både för demokratiska och icke-demokratiska ändamål.

Vad ska göras?

Ni ska tillsammans i klassen skapa ett meme utifrån en förbestämd idé. Då meme växer fram i en gemenskap blir klassen en bra utgångspunkt för att skapa ett meme. Uppgiften kan lösas analogt eller digitalt. Uppgiften består av fyra delar:

1. Hitta på en idé: Klassen ska hitta på en gemensam idé. Låt den gärna vara lite galen så det blir uppenbart att detta är en idékonstruktion: "kaniner kan i hemlighet flyga", "gul lösk är farlig" eller något annat ni hittar på. Diskutera hur er idé skulle kunna ta sig olika uttryck i bild.

2. Skapa: Alla i klassen skapar var sitt bildmontage som illustrerar den idé ni kommit överens om. Bildmontaget kan skapas med analog eller digital teknik.

3. Sprid: Diskutera hur ert meme kan spridas på skolan. Kan ni sätta upp bilder i korridoren? I någon digital kanal? Ska bilderna dyka upp på oväntade sätt? Finns det någon särskild plats på skolan där bilderna kan bli väl exponerade och få uppmärksamhet? Kan andra involveras i er idé och hjälpa till att sprida den?

4. Reflektion: Hur har det gått att sprida er idé? Har ni fått några reaktioner från personer utanför klassen? Hur har de reagerat? Var det några bilder som fick särskild uppmärksamhet? Varför tror ni att de bilderna fick mer uppmärksamhet? Var det något i bildspråket? Framfördes mer hårdägna idéer? Exponerades bilderna på särskilt bra platser? Hade ni gjort något annorlunda om ni gjort projektet ytterligare en gång?

Mediemyndigheten

Praktisk uppgift – skapa meme i klassen 1

Praktisk uppgift: Analys – vad vill detta meme mig?

Till dig som är lärare

Eleverna ska göra en fördlupad analys av ett bildbaserat meme. De startar med en bildanalys och talar sedan memet utifrån perspektiven:

- Sammanhang, gemenskap och samhälle
- Ideologi och världsbild

Uppgift

Eleverna ska analysera ett meme utifrån den analysmodell som presenteras. Är eleverna lite yngre kan de analysera nivå 1 på egen hand och sedan diskutera på nivå 2 och 3 tillsammans i helklass.

Syfte

Genom att reflektera kring meme ur olika perspektiv får de kunskap och förståelse för hur meme kan vara laddade med värderingar och idéer som är kopplat till det samhälle vi lever i. Syftet med övningen är att öka deras förståelse för meme som fenomen och kommunikationsform och därmed träna sitt kritiska tänkande.

Vilket meme ska analyseras?

Det kan vara bra om du väljer ut ett antal meme som eleverna kan välja mellan. Det finns även fördelar med att eleverna analyserar samma meme, då kan ni hjälpas åt med de svårare delarna genom att diskutera frågorna tillsammans. Beroende på vilket meme som väljs kan det vara bra om eleverna tittar på flera bildvarianter, vissa meme är svåra att djupanalysera utan att se dem i sitt sammanhang. Ni kan även använda kunskapsbanken "Know Your Meme" för att få mer kunskap om ett memes bakgrund, användning och spridning.

Några förslag på meme som ni skulle kunna använda är: Long Cat, Chad, Foppa, Doge, Swale Doge vs. Cheems, NPC Wojak.

Mediemyndigheten

Praktisk uppgift – Meme – mellan skrott och allvar 1